

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Romskarenhetsregler

Bland romer finns särskilda renhetsregler som handlar om vad som anses vara rent och orent. Vissa romer är mer stränga med detta än andra. Mirelle Gyllenbäck, redaktionsmedlem på É Romani Glinda, berättar mera.

Här om dagen när jag besökte en vän blev jag bjuden på te. Sedvanligt så plockades det fram socker, mjölk och vackra tunna glas med gulddetaljer. När vi väl var framme i hennes rum placerade hon allt på en vacker duk på golvet som hon köpt i sitt hemland. När hon märker att jag helst inte vill ställa glaset på golvet utbrister hon "Just det! Ni romer lägger inte kökskärl på golvet!" Detta säger hon som att det vore det mest normala och utan några värderingar inblandade.

Som rom är jag van att värdesätta renhetsregler väldigt högt. Det finns en osynlig smuts som inte går att se med blotta ögat. En slags smuts som existerar utan att vi kan ta på den. Det är just denna smuts som många romer väljer att beteckna som orent. Det finns mycket som kan vara och bli orent. Vissa romer är mer stränga med detta än andra. Bland de finska romerna som jag tillhör på min mammas sida så värderas renheten väldigt högt, både den synliga och den osynliga. Exempelvis får kökskärl aldrig ställas på golvet, tvätten ska tvättas och sorteras utifrån var i hemmet den placeras och råkar man tappa exempelvis en sked på golvet anses den vara oren.

Kvinnornas, männens och barnens tvätt separeras. Detta görs eftersom barn och äldre anser vara mer rena. Inte mer rena i den traditionella bemärkelsen utan i den rituella. I den romska traditionen har

barn och äldre alltid värderats högst. Många har säkert hört talas om bråken som kan inträffa i allmänna tvättstugor tillsammans med romer och icke-romer och kan inte i sin vildaste fantasi förstå hur romer kan spendera så många timmar där. Renhetstänkandet ligger på ett djupt plan. Även om dessa renhetsregler i dagens moderna hem inte skulle behöva tillämpas på samma restriktiva sätt så är det svårt att bortse från något som varit en så naturlig del i många romers liv.

Historien bakom dessa regler är flera hundra år gamla. Då romerna kom till Europa under 1300-talet så härjade många sjukdomar, exempelvis pesten. Självklart var alla medborgare tvungna att vara extra försiktiga men för ett folk som levde i så extremt dåliga förhållanden så var risken att drabbas av diverse sjukdomar mycket större. Därför var romerna tvungna att hålla strikta regler då det gäller mat och renhet för att ha en chans att kunna överleva. Detta var och är ännu idag också ett sätt att visa vilken status man har och vilken romsk grupp man tillhör. Det finns många förklaringar men detta är en av dem som kan förklara renhetsreglerna.

Mirelle Gyllenbäck